

Mats Wirén, Kristina Nilsson Björkenstam, Johan Sjons & Lisa Tengstrand

”Variationsmängder i barnriktat tal”

Barnriktat tal har en rad unika egenskaper som alla tycks härröra från föräldrarnas (omedvetna) önskan att som mycket som möjligt underlätta språkinläringen för barnet. En av dessa egenskaper hos barnriktat tal är dess repetitivitet, till exempel i successiva yttranden som följande:

Var kan Kucka vara då?

Var är Kucka?

Var är kaninen som heter Kucka?

I det här papperet studerar vi den lokala repetitiviteten i barnriktat tal, som i litteraturen brukar kallas variationsmängder. Dessa är intressanta genom att de visar de ord och konstruktioner som föräldrarna vid varje tillfälle tycks koncentrera sig på att lära sina barn.

Ett teoretiskt ramverk med bäring på detta är konstruktionsgrammatik, som antar att konstruktioner är inlärningsbara eftersom a) de utgör konventionaliserade form–betydelsepar som b) lärs in gradvis, alltifrån holofraser över schematiska uttryck ("item-based constructions", Tomasello 2003) till vuxenspråkets fullt abstraherbara konstruktioner. Genom att vi har longitudinella data så kan vi fånga i vad mån de successiva konstruktionerna anpassas enligt detta mönster allteftersom barnet blir äldre.

Flera försök till formalisering av begreppet variationsmängd har föreslagits, till exempel Küntay och Slobin (1996), Brodsky et al. (2007) och Onnis et al. (2008). Vanliga krav på en variationsmängd är att den a) utgör successiva yttranden med upp till två mellanliggande yttranden; b) att minst två av de ingående orden upprepas; och c) att yttrandenas intention är konstant. Vi experimenterar med olika värden på a) och använder stället för b) en strängmatchningsmetod som även tar hänsyn till yttrandelängden.

I papperet redovisar vi utfallet av konstruktionstyper baserat på data från en longitudinell korpus med barnriktat tal för tretton barn i åldrar mellan 3 och 33 månader, fördelade på 58 sessioner.